

Бал араларын өсіруге арналған омарталарға қойылатын ветеринариялық талаптар, бал араларын күтіп-бағу жағдайлары және оларды жақсарту шаралары

Орындаған: **Тоқшылық Жансая**

Оқу тобы: **ВС-311**

Жер бетіндегі көптеген халықтар ара шаруашылығымен ежелден бері шұғылданып келеді. Тарихи ескерткіштер жыл санауымызға дейін Армения мен Грузия халқы ара шаруашылығымен айналысқанын дәлелдейді.

Ара шаруашылығының халық шаруашылығына қажеттілігі тікелей омарталардан алынған бірқатар құнды ара балы, балауыз, ара желімі, тозаң, аналық ара сүті және ара уы сияқты өнімдерімен ерекшеленеді.

Ұя жасалынатын ағаш түрлері:

шайырсыз
қарағай

шырша

жөке

қара самырсын

балқарағай

ҚЫЗЫЛ ТАЛ

Барлық типтегі ұяларда мына көрсеткіштерді сақтау керек:

1-2

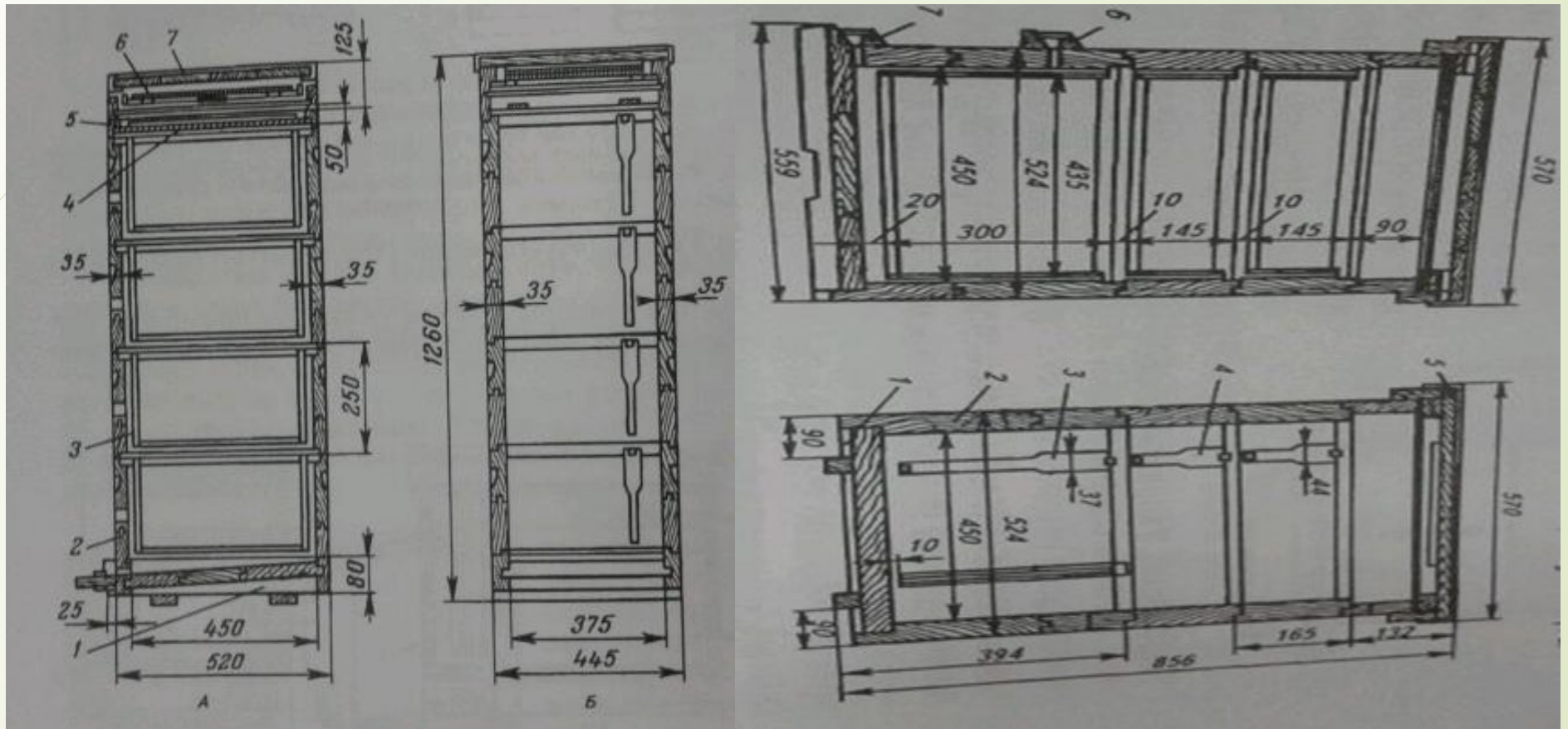
- Ұя кәріздерінің ара қашықтығы 37,5 мм, аралар
- аралар жүру көшелерінің кеңдігі 12,5мм

3-4

- Шеткі рамалар мен ұя қорабының арасы 7,5 мм
- Жоғарғы қорап пен қондырманың арасы 10мм

5

- Төменгі рамалар мен ұя түбінің арасы 15-20 мм

Көп қорапты ұя; А,Б-ұзынынан және келденеңінен кесіндісі, 1-түбі,2-қорабы, 3-рама, 4-төбесі, 5-шатыр асты, 6-желдеткіш рама, 7-шатыр.

Бір қорапты ұя;12 рамалы; 1-түбі алынбайтын немес алынатын, 2-қорабы,3-ұя рамасы, 4-қондырғы рамасы, 5-қақпағы, 6-7 ұшақтары.

Қыстақтарға қойылатын талаптар:

Қыстақтың барлық типінің едені, төбесі, қабырғалары, шатыры, желдеткіш каналдары болуы керек.

Ішінде ұяларды орналастыратын сөрелері болады.

Қабырғаларын М-75 маркалы кірпіштерден қалайды.

Едені 2 қабатты, астына қалыңдығы 300 мм майлы сары топырақ, оның үстіне қалыңдығы 10 мм етіп құрғақ құм жаяды.

Есігін киізбен қаптап, қаңылтырмен қаптайды. Төбесін бірнеше қабат етіп жабады.

Омарталарды орналастыру ережелері:

- ❑ Адамдардың қауіпсіздігі қамтамасыз етілетін орындарға орналастырады.
- ❑ Көшпелі омарталар бал жинау кездерінде бір бірлерінен бір жарым километр және тұрақты омарталардан 3 километрден кем емес қашықтықта орналастырылады.
- ❑ Омарталарды құрғақ, күн сәулесімен жарықтанған, желден қорғалған, тас және темір жолдарына, ағаш кесуші орынға, жоғары кернеулі электр беру жолына 500 метр жақын емес және кондитерлік, химия өндірісінің кәсіпорындарынан, аэродромдардан, әскери алқаптардан, радиолокациялық, радио-телетаратушы бекеттерден және басқа кішітолқынды сәулелі көздерден 5 километр қашықтықта орналастырады.
- ❑ Тұрақты омартаның аумағы шарбақпен қоршалады. Бал арасының ұялары астына қоятын құралмен жерден 30 сантиметр төмен емес және бір бірлерінен 3-3,5 метр және қатарларының аралығы 10 метр қашықтықта орналастырылады.
- ❑ Бал аралары әртүрлі түске боялған (көк, ақ, сары) түзетілген ара ұяларында ұсталынады.

Аралардың тіршілігі өсімдіктер әлемімен тығыз байланысты. Семьяның өнімділігі өткен жыл қанша азық қоры дайындалғанына да байланысты. Келесі жылы семьядан алынған бал өнімі, осы жылғы дайындалған азық қорына тікелей тәуелді. Сапалы азық қорының молдығы ара семьяларына қыстан қысылмай шығып, көктемде қарқынды дамуына жағдай жасайды.

Қыстақтарға қойылатын негізгі талаптар:

Ішкі ауа температурасы тұрақты қандай жағдай болмасын ауа температурасы 0С-тан түспеуі керек те +5 С аспауы керек.

Қыстақтарда жақсы желдеткіш болуы керек. Оның көмегімен ауа алмасу қамтамасыз етіледі.

Қыстақтағы шартты ауа ылғалдылығы 80-90 пайыз болуы тиіс. Ылғалдылық жоғарылап кетсе араның қорегі ашып, көгеріп кетеді. Ал тым құрғақ болса қорек қатып қалады.

Қыстаққа араны қатты мазасыздандыратын жарық түсірмеу керек. Сырттағы шу естілмейтін болуы, тышқандар кіре алмайтындай болуы керек.

Жұқпалы аурулардың шығу тегі өсімдіктер (бактериялар, вирустар, шірітуші саңырауқұлақтар) және жануарлар (амеба, нозема, споралары, варроа және ауру жұқтырғыш микроорганизмдер мен жәндіктер). Инфекциялық ауруларға еуропалық және американдық шіріме жатады. Егер қоздыратын жәндіктер болса, оларды инвазиялық аурулар деп атайды. Бұларға амебиоз, ауру отбастардан сау отбастарға ауру жұққан омарталардан аман-сауларына таралады.

Дезинфекция

Дезинфекциялаушы
заттардың жылы
ерітіндісі тиімді.

жазда және ерте көктем мен
күзде ауа температурасы +10 С-
тан төмендемеген кезде
жүргізеді.

аурудың
алдын алу

мәжбүрліктен
туындайтын

қорытынды
дезинфекция

*Аралардың жұқпалы ауруларының ішінде
практикалық тұрғыдан маңыздылары:*

Америкалық
шіріме

Еуропалық
шіріме

септицемия

гафниоз

вирустық
салдану

аспергиллез

Бал арасы — ұзындығы 1—1,5 сантиметр, ұяластарымен топтанып ұшатын қауымшыл насеком. Әр ұяны аралардың бір семьясы мекендейді. Семьяда бір аналық ара, бірнеше жүздеген еңбек ететін аталық ара — трутеньдер және бірнеше ондаған мың (100 мың және одан да көп) «жұмысшы» ара болады.

Ара балының химиялық құрамы шырын жинаған өсімдіктердің түріне, ол өскен топыраққа, сол жердің ауа-райының жағдайына және балдың түрлеріне тығыз байланысты.

12-13 % су

0,4 % белок

көмір сутегі

ГЛЮКОЗА

жүзім қанты

сахароза

мальтоза В3, В5, А, С, Н, Е, К дәрумендері, минералды тұздар,

ферменттер

химиялық элементтер (калий, кальций, фосфор, хлор, күкірт, натрий, темір,

марганец)

Ара балының түрлері

бір шырынды

көп шырынды

Шірне-өсімдік шірнеліктерінде болатын арнайы бездеуіт жасушалар бөліп шығаратын қантты, тәтті сұйықтық. Бал араларының шығаратын шірнелерінің концентрациясы өсімдіктің түріне және ауа райына сәйкес 20-дан 66 %-ға дейін ауытқиды. Шірнені жинап, ұясына оралған жинаушы-ара, оны бір немесе бірнеше ұя араларына табыс етеді.

Қазіргі кезде Қазақстанда 300 мыңға жуық ара ұясы бар. Ара ұясы әсіресе шығыс және оңтүстік облыстарда көбірек орналасқан.

ШҚО-да 114 мың ара ұясы. 4 омарта шаруашылығы. Әр осындай шаруашылықта 60 мың ара ұясы өсіріледі.

Талдықорған облысында 42 мың ара ұясы

Алматы, Семей облыстарының әрқайсысында 25 мың ара ұясы

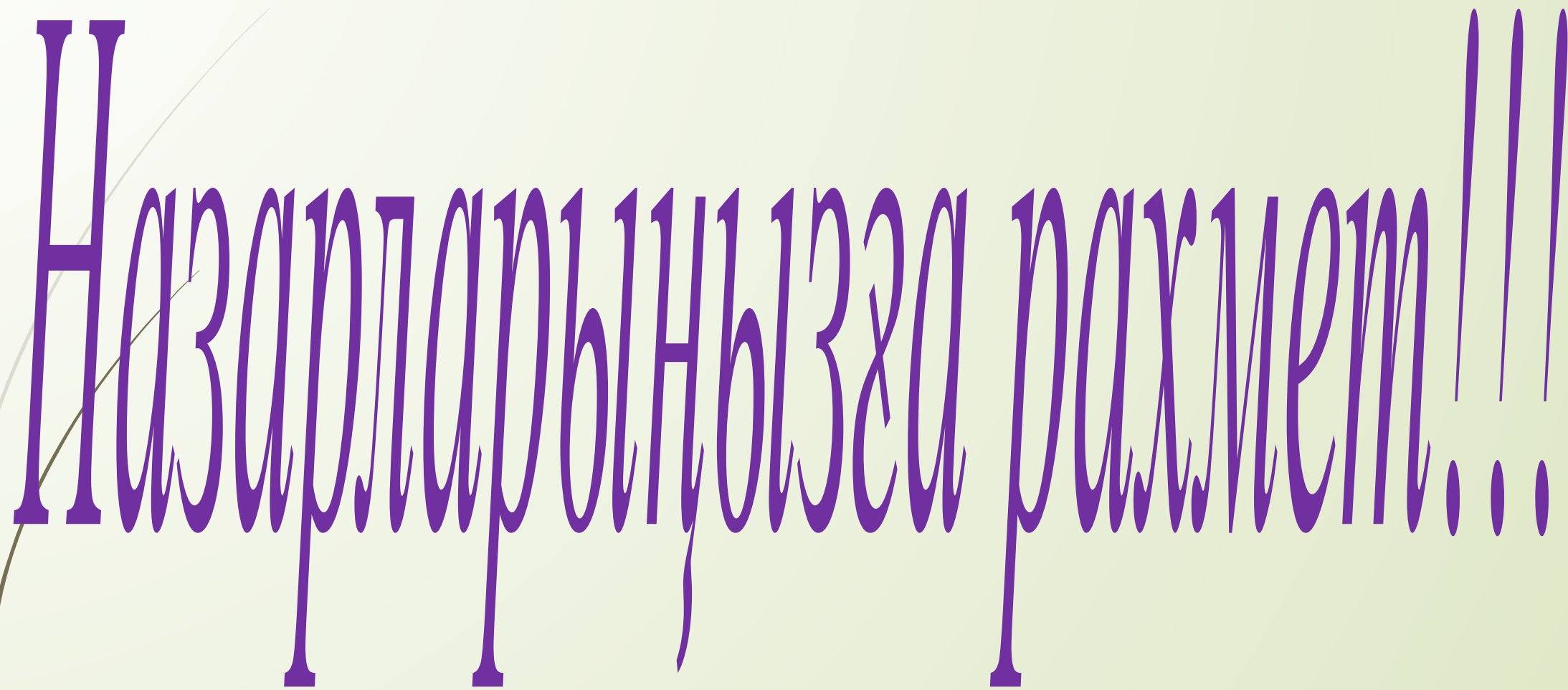
Жамбыл, Шымкент, Қызылорда облыстарында 45 мың

Қарағанды, Көкшетау, Қостанай, Павлодар және Целиноград облыстарында — 47 мың

Басқа облыстарда 2 мың бал арасының ұясы ұсталады.

Курстық жұмысымды қорытындылай келе ара шаруашылығы маңызды салалардың бірі екенін атап өткім келеді. Қазіргі кездерде Қазақстанда ара шаруашылығы және одан өндіріліетін балдың көлемі жылдан жылға артуда. Бұл саладағы ден қоятын мәселе оларды аурулардан сақтап, санитариялық –гигиеналық талаптарды қатаң сақтау.

Назарларыңызға рахмет!!!